

NOTITIES

van een
leerling

Pim, die ons leidersteam coacht, laat in de praktijk zien dat het aXion-model 'werkt' en erg goed toepasbaar is in de gemeente. Het boek is herkenbaar, pakkend, beeldend en grappig. De hoofdstukken zijn beknopt, waardoor het direct bruikbaar is als gespreksstof in kleine groepen. Een boek waarmee wij direct aan de slag gaan!

Frans Blok, voorganger Pinkstergemeente Alkmaar

Iedereen is uniek. Het is daarom belangrijk dat leiders een ontwikkelingstraject-op-maat krijgen in de kerkelijke gemeente en in de maatschappij. Dit boek is een uitstekend en praktisch hulpmiddel voor leiderschapsontwikkeling. Een uitdaging voor iedere leider. Het helpt hen excelleren in gezin, kerk en beroep.

Stan Uyland, directeur GIDSnetwerk

Niet weer een boek voor leiders met aanbevelingen en goede raad die moeten leiden tot gezond leiderschap. Het is een doe-boek, dat je als groep leest en waarvan de inhoud zijn waarde bewijst in de gezamenlijke verwerking van inhoud en opdrachten. Hoofdstuk na hoofdstuk uitdagend; een oproep tot zelfreflectie!

Bert Piet, voorganger Berea Amsterdam

Pim heeft onze gemeente geholpen om vanuit het aXion-model op een andere manier te kijken naar de ontwikkeling van discipelen en leiders. Ik heb heel wat leiderstrainingen gehad maar dit is echt anders omdat het niet gericht is op het vermeerderen van kennis, maar op al doende leren. En dat maakt deze leer methode zo bijzonder. Het enthousiasme en de creativiteit van zijn trainingstijl is herkenbaar in de stijl van het boek. Pim is erin geslaagd om het model op een knappe manier te vertalen naar een goed leesbaar en bij vlagen zeer geestig boek. Het heeft me van begin tot eind geboeid. Complimenten!

Gerard van Amerongen, voorganger Evangelische Gemeenschap Leusden

PIM VAN
ARNHEM

NOTITIES

van een
leerling

VERLANGEN NAAR
GEESTELIJKE GROEI

Inside Out Publishers
Postbus 2573
3800 GC Amersfoort

Notities van een Leerling

Auteur: Pim van Arnhem
Omslagontwerp: douglas design
Redactie: Theanne Boer
Eindredactie: Anri van Toor

ISBN 9789077992210

© 2010 Inside Out Publishers, Amersfoort

Niets in deze uitgave mag worden verveelvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever

Inhoud

Woord vooraf	7
Hoe je dit boek kunt gebruiken	9
Proloog	11
Leergebieden	15
Tussenspel	57
Leeromgeving	65
Nawoord	112
Epiloog	113
Tot slot	126

Opgedragen aan mijn zoons:

*Sander, er zijn maar weinig mensen die me zoveel over vaderschap
– en leiderschap – hebben geleerd als jij. Dank je wel.*

*Michel, je ontwapenende lach heeft me ontelbare malen geholpen
om dingen te relativeren en weer in balans te zien. Bedankt.*

*Jongens, vergeet nooit
dat humor een geschenk is uit de hemel,
en geestelijke groei een proces
waar we ons hele leven over mogen doen,
zonder dat het 'af' moet zijn.*

Ik ben trots op jullie!

Woord vooraf

Dit boek wil een eenvoudige, luchtige introductie geven van het Axion-model voor leiderschapsontwikkeling. Het aXion-model is geen kant-en-klaar programma. Jij bent, eventueel samen met je teamleden en je gemeente, degene die er inhoud aan gaat geven. Ik ben ervan overtuigd, dat dit model levensveranderend kan zijn: het biedt een manier van kijken, een manier van leven en groeien. Over de hele wereld gebruiken mensen dit model, van Kameroen tot China, van de Verenigde Staten tot Nepal¹. Er zijn honderden getuigenissen van mensen die hierdoor een levenshouding van geestelijke groei hebben gekregen. Die zich meer bewust zijn geworden van hun verantwoordelijkheid als leider, maar die ook veel meer afhankelijk zijn geworden van de levensverandering die God in hen uit wil werken.

Het woord leider wordt breed geïnterpreteerd: iedereen geeft wel ergens leiding aan, om te beginnen aan je eigen leven! Leiderschap is niet maakbaar. Het is God die geestelijke leiders vormt, maar dat ontslaat de leider nooit van zijn actieve, lerende houding.

Notities van een leerling is zowel een leesboek als een doe-boek. Niet de tekst van het boek, maar het gesprek, de onderlinge bemoeiding en het Woord van God horen centraal te staan. Door samen

---

1 Het aXion-model heet in de Engelstalige wereld ConneXions

na te denken en in gesprek te zijn, door samen te bidden en elkaar te helpen krijgt geestelijke groei een enorme impuls. Ieder hoofdstuk eindigt daarom met een kerngedachte, een vraag en enkele bijbelteksten. Zo kun je op een concrete en praktische manier met de aangereikte principes aan de slag.

Ik wil heel graag enkele mensen in het bijzonder bedanken.

Ton Nennie, jouw enthousiasme en complimenten zijn altijd een stimulans voor mij geweest om door te gaan en te blijven zoeken naar creativiteit. Je bent een geweldige vriend!

Ook Tineke Nennie wil ik bedanken voor het meelezen en redigeren van het eerste concept. Van de pagina's vol met rode aantekeningen moest ik wel even slikken, maar je hebt me heel veel geleerd.

Een bijzonder woord van dank aan Malcolm Webber. Zonder jou zou ik nooit gericht bezig zijn geweest met leiderschapsontwikkeling. Als geestelijk vader van het Axion-model ben je me heel dierbaar geworden, ook al zien we elkaar zelden. Jij was het ook die me vroeg deel te worden van het internationale Team van ConneXions Coaches, waardoor ik zoveel nieuwe vrienden heb leren kennen over de hele wereld die dezelfde passie delen als ik: het begeleiden van leerlingen tot gezonde leiders.

Anri van Toor wil ik zeker ook niet vergeten. Jij hebt het aangedurfd een boek van een onbekende Nederlandse schrijver op de markt te brengen. Bedankt!

Hoe je dit boek kunt gebruiken

*N*otities van een *Leerling* bestaat uit twee delen. Het eerste deel (hoofdstuk 2 – 16) gaat in op de vijf *leergebieden* voor geestelijke groei. Het tweede deel (hoofdstuk 17 – 31) gaat in op de vijf aspecten van een gezonde *leeromgeving*. Gezamenlijk vormen zij het Axion-model.

Elk leergebied en elk aspect van de leeromgeving wordt uitgewerkt in één setting, beschreven in drie hoofdstukken.

INDIVIDUEEL GEBRUIK

Ieder hoofdstuk eindigt met een notitie, een vraag en een leessuggestie. De notitie vat het geestelijke principe samen en kan de aanzet vormen voor bezinning of gesprek.

De vragen slaan een brug tussen het hoofdstuk en het leven van de lezer. De nadruk ligt op de dagelijkse praktijk en spoort de lezer aan tot levensverandering en actie.

De leessuggesties zetten het behandelde principe in bijbels perspectief.

Notities van een Leerling kan ook prima als dagboek worden gebruikt. Probeer de genoemde principes dagelijks in praktijk te brengen.

GROEPSGEBRUIK

In het boek worden tien thema's uitgewerkt (vijf leergebieden en vijf aspecten van een gebalanceerde leeromgeving). Groepen kunnen bijvoorbeeld een thema per avond behandelen; een thema omvat drie hoofdstukken. Voor een gezonde geestelijke groei is het wenselijk om de behandelde principes persoonlijk te maken door concrete doelen te stellen voor de komende periode. De volgende avond kan begonnen worden met een korte terugblik op de opgedane leerervaring.

Proloog

Graag stel ik mijn gemeente aan u voor. Maar ja, hoe doe je dat? Je kunt op zoveel verschillende manieren over een gemeente praten. Laat ik maar gewoon beginnen. Onze gemeente heeft een paar honderd leden. Prachtige mensen: dik, dun, lang, kort, vriendelijk en ook wel eens wat minder vriendelijk, met allemaal hun eigen aardigheden. Je zou onze gemeente kunnen vergelijken met een lichaam. Er zijn hele nuttige lichaamsdelen, zoals het hart, de ogen, en de handen, maar... het lichaam heeft ook klieren. En toch horen we allemaal bij elkaar!

Ons oudstenteam, bestaat uit vijf heel verschillende personen: Manager is de voorzitter, een zeer ervaren man. De stabiele factor? in ons team is Docent, een man van het Woord. Zijn verstand is zijn sterkste kant. Mensgericht vult die twee erg goed aan, hij is meer pastoraal ingesteld, kent ieder gemeentelid bij naam en schudt hen elke week de hand. Charisma is de vrolijke noot in het team. Maar vergis je niet, zij is echt heel erg geestelijk en zou het liefst de hele dag bidden. Mijn naam is Leerling, ik ben de jongste oudste, en om eerlijk te zijn heb ik nooit begrepen waarom de anderen mij bij het team hebben gevraagd. Charisma vertelde me eens dat zij echt gelooft dat het mijn roeping is. Ik hoop dat zelf ook ooit te ontdekken.

Dan moet ik nog iets moeilijks met u delen: onze gemeente heeft een probleem. Het is dan wel geen groot probleem, maar toch, we zitten er wel mee.

We hebben te weinig leiders. Of liever gezegd: we hebben wel genoeg leiders, maar die geven niet echt leiding. Waarom dat zo is...? Ik heb geen idee.

Sinds kort hebben wij in onze gemeente een Rabbi. Zo'n wijze man met een indringende blik en grijze haren. In ons kennismakingsgesprek vertelde Rabbi ons dat hij expert is in leiderschapsonwikkeling. Dat klonk goed. We hebben hem maar eens uitgenodigd op een raadsvergadering en dat werd een heel ontdekkend gesprek.

Op een zeker moment zei hij: 'Een goede leider bezit een combinatie van drie bijzondere elementen. Ten eerste een stabiel en gezond karakter. Ten tweede een helder zicht op zijn levensbestemming, wat je ook roeping kunt noemen. En ten derde natuurlijk de juiste vaardigheden om leiding te kunnen geven. Net zoals een krukje drie poten nodig heeft om te kunnen blijven staan, moeten deze elementen alle drie *aanwezig* en *in balans* zijn.'

Nadat Rabbi dit gezegd had, las hij Mat. 22:35-40, waar staat:

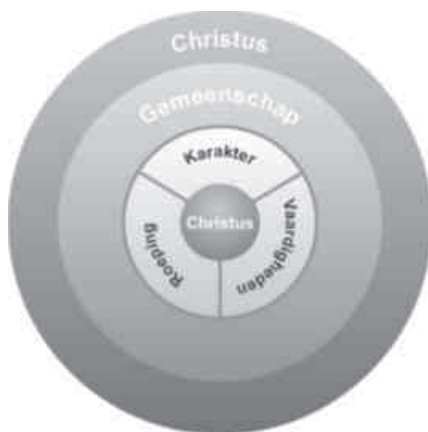
Heb de Heer, uw God, lief met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand. Dat is het grootste en eerste gebod. Het tweede is daaraan gelijk: heb uw naaste lief als uzelf. Deze twee geboden zijn de grondslag van alles wat er in de Wet en de Profeten staat.

Rabbi ging verder: 'Jezus leert ons hier dat we geschapen zijn voor een goede relatie met God én met de mensen om ons heen. Dus bij elkaar zijn er vijf levensgebieden waarin een leider mag groeien.'

Rabbi gaf ons een opdracht en we stoeiden met elkaar over de vraag welke van deze vijf het belangrijkste was. Het werd een felle discussie en we kwamen er niet uit.

Toen kwam Rabbi ons te hulp: ‘Natuurlijk begint het allemaal met een persoonlijke relatie met God. Dat is niet alleen de *beste* basis voor leiderschap; het is ook de *enige* basis om een geestelijk leider te worden. Christus vormt het centrum. Intimiteit met Hem zal effect hebben in al je relaties: je gezin, de gemeente, je werk en alle andere contacten die je hebt in de maatschappij. Karakter, roeping en vaardigheden zijn de *capaciteiten* die mogen ontwikkelen. Kijk.’ Rabbi haalde een ronde illustratie uit zijn tas en liet die aan ons zien. ‘Het doel van leiderschapsontwikkeling is gezonde gemeenteliders, die groeien in al deze vijf *leergebieden*: Christus, Gemeenschap, Karakter, Roeping en Vaardigheden.

Daarnaast is de *leeromgeving* ontzettend belangrijk, maar daarover zullen we het later hebben.’

Vol ontzag staarden we Rabbi aan.

Het was Manager die als eerste de stilte verbrak:

‘Dat is een prachtig model, zeg.’

‘Goed doordacht’, vulde Docent aan, ‘en gebaseerd op het Woord.’

‘Nou, ik vind het nogal theoretisch. Is er wel ruimte voor de heilige Geest?’ Vragend keek Charisma Rabbi aan.

‘Wat denk je, Charisma?’ antwoordde Rabbi. ‘Kun je geestelijke groei uit eigen kracht bereiken?’

Diepe rimpels verschenen op Charisma's gezicht. Daar moest ze even goed over nadenken.

‘Maar’, aarzelde Mensgericht, terwijl hij nog eens goed naar de illustratie keek ‘die vijf leergebieden gelden toch voor ieder gemeentelid?’

Rabbi glimlachte.

‘Zeker, elke leerling van Jezus kan dit eenvoudige model gebruiken voor zijn geestelijke groei, maar jullie mogen als eersten het goede voorbeeld geven.’

‘Wij?’ vroeg ik geschrokken. Mijn stem sloeg over van verbazing.

‘Ja, jullie, wie anders?’

We keken elkaar eens diep in de ogen, knikten bevestigend en vroegen Rabbi om ons te helpen bij ons niet-zo-grote-leiderschapsprobleem.

En zo gebeurde het dat Rabbi een tijdje met ons optrok. Over die periode van ons gemeente-zijn wil ik u graag het een en ander vertellen.

Leergebiet

Hoofdstuk I

LEERGEBIEDEN

Christ

Community

Character

Calling

Competence

‘**W**at doen jullie om nieuwe leiders te vormen in jullie gemeente?’ vroeg Rabbi.

Het team staaarde Rabbi aan, zoals een team een rabbi aan hoort te staren. Ieder teamlid wachtte tot een ander antwoord zou geven. Er heerste een volkomen stilte.

Rabbi wachtte.

Ik keek de kring rond die om de tafel zat in de hoop dat iemand wat zou zeggen.

‘We vragen mensen’, antwoordde Manager.

‘En als ze *ja* zeggen, geven we hen ons gemeente-leiderschapshandboek om te bestuderen’, vulde Docent aan.

‘En dan hebben jullie nieuwe leiders?’ vroeg Rabbi.

Manager en Docent keken elkaar aan en fronsten hun wenkbrauwen.

‘Ja’, luidde hun antwoord.

‘Hebben de nieuwe leiders die *ja* zeggen als jullie hen vragen, allemaal dezelfde opvoeding genoten, hetzelfde opleidingsniveau doorlopen, dezelfde gezinssamenstelling, dezelfde levenservaring, hetzelfde karakter en dezelfde geloofsbeleving?’ vroeg Rabbi.

Manager en Docent keken elkaar aan en fronsten opnieuw hun wenkbrauwen.

‘Nee’, luidde hun antwoord.

‘En ze bestuderen allemaal hetzelfde gemeente-leiderschaps-handboek?’

‘Ja’, antwoordden ze.

‘Wat wil ik jullie met mijn vragen duidelijk maken?’ vroeg Rabbi.

Alweer staaarde het team Rabbi aan, en opnieuw wachtte ieder teamlid op een ander. Er heerste een volkomen stilte. Iedereen dacht na. Ik ook.

En opeens realiseerde ik me:

- 1. dat iedereen uniek is;*
- 2. dat daarom elke leider een leertraject op maat zou moeten krijgen.*

MIJN VRAAG AAN JOU IS:

Hoe lever jij maatwerk in het opleiden van nieuwe leiders in jouw gemeente?

Hoofdstuk 2

LEERGEBIEDEN

Christ

Community

Character

Calling

Competence

Samen met Rabbi liepen we een restaurant binnen. Terwijl we gingen zitten, wees Rabbi naar de foto aan de muur.

‘Kennen jullie de persoon op die foto?’

‘Natuurlijk’, riep Docent meteen trots uit, en hij stak zijn borst naar voren. ‘Dat is onze koningin!’

Het gezicht van Docent sprak boekdelen: waarom stelde Rabbi zo'n simpele vraag?

‘En jij, ken jij die persoon?’ wendde Rabbi zich tot mij.

‘Eh’, slikte ik wat ongemakkelijk, ‘ik zou zeggen van wel, ja.’

‘Heb je haar ooit ontmoet of gesproken?’

‘Nou, eh nee.’

‘Maar je kent haar wel.’

‘Tja’, ik twijfelde. Mijn hersenen werkten razendsnel in een poging Rabbi te volgen. ‘Ik zou zeggen dat ik dingen over haar weet.’

‘Aha!’ reageerde Rabbi enthousiast. ‘Je weet dingen over haar. Is *weten over hetzelfde als kennen?*’

We schudden allemaal braaf ons hoofd. Rabbi keek ons daarop vriendelijk aan.

‘Neem nu eens je relatie met Jezus’, en hij wees nogmaals naar de foto aan de muur.

‘Je kunt van alles over Hem weten, je kunt Hem gesproken hebben, je kunt zelfs een krachtige aanraking van Hem hebben gehad. Maar de vraag waarom het gaat is: ken jij Hem werkelijk?’

‘Enne’, vroeg Manager langs zijn neus weg om geen flater te slaan, ‘wat heeft dit met ons te maken?’

‘Alles!’ was het eenvoudige antwoord van Rabbi.

‘Alles?’ zongen wij in koor.

‘Ja, alles.’ Met genoeg keek Rabbi naar het voortreffelijke stukje zalmfilet aan zijn vork. ‘Kennen lijkt meer op eten dan op een foto’, ging hij verder. Onze onnozele gezichtsuitdrukking kon hem onmogelijk ontgaan.

‘Door volkomen op te gaan in Hem kom je als leider tot je doel. Een voortdurende en vertrouwelijke omgang met Hem. Een relatie waarin je God vertelt wat er in je hart leeft en luistert naar wat Hij tot jou zegt. En ook het boek van Vader lezen, kauwen en herkauwen tot het deel van jou is geworden. Snap je wat ik bedoel? Jij in Hem, Hij in jou, zoals Johannes dat schrijft. Een relatie waarin je in alles afhankelijk bent van de Heer. Dat is geestelijk leiderschap! Al het andere is zelfbediening.’

Op dat moment kwam de ober bij ons staan om te vragen of alles naar wens was.

Ik pakte een servet van de tafel en schreef op: Leiderschap begint en eindigt bij intimiteit met Jezus.

MIJN VRAAG AAN JOU IS:

Ken jij een voortdurende vertrouwelijke omgang met Jezus, en is dat werkelijk het begin en het doel van jouw leiderschap?

Leessuggestie: Joh. 15:5; Joh. 17:3; 1 Joh. 1:3

Hoofdstuk 3

LEERGEBIEDEN

Christ

Community

Character

Calling

Competence

Toen het hoofdgerecht geserveerd was en we heerlijk aan het smullen waren, kwam het gesprek weer op gang.

‘En hoe zit het dan met de heilige Geest?’ vroeg Charisma.

‘Wat denken jullie zelf?’ vroeg Rabbi.

‘Ik ben niet zo Pinksterachtig, hoor’, reageerde Docent prompt.
‘Laten we het maar gewoon bij het Woord houden.’

‘Dat is een goed uitgangspunt, Docent’, complimenteerde Rabbi.
‘En wat staat er in het Woord?’

‘Nou’, begon Charisma, die haar kans schoon zag, enthousiast, ‘in Efeze 5 vers 18 wordt gesproken over de vervulling met de heilige Geest. Het boeiende is dat daar in het Grieks een speciale werkwoordsvorm wordt gebruikt. *Vervulling* is hier namelijk passief, gebiedende wijs, tegenwoordige en voortdurende tijd!’

We keken Charisma verbaasd aan. Waar haalde zij die wijsheid vandaan?

‘Wat wil Paulus daarmee zeggen?’

‘Dat het onze opdracht is ons voortdurend te laten vervullen met de heilige Geest. De vervulling met de heilige Geest is geen Pinkster-Plus-Pakket, maar iets dat bij iedere christen normaal zou moeten zijn.’

‘Wat denk jij daarvan, Docent?’

Docent keek wat bedenkelijk.

‘Tja, daar kan ik natuurlijk niets tegen inbrengen. Charisma heeft gelijk, zo staat het er.’

‘En hoe werkt dat dan?’

‘Ik zou zeggen, waarschijnlijk op dezelfde manier als bij Jezus’, mengde Manager zich in het gesprek. ‘Jezus, als mens op aarde, was afhankelijk van de heilige Geest: in zijn intimiteit met de Vader, in karaktergroei, in geestelijke gaven, eigenlijk in alles.’

‘Geweldig’, riep Rabbi enthousiast uit. ‘Dus als we het hebben over de heilige Geest, gaat het er niet primair om welke theologie je aanhangt. De vraag is welke plaats de heilige Geest in je dagelijks leven inneemt! Komt dat overeen met de kracht en dynamiek zoals geschetst in het Nieuwe Testament of niet?’

We keken Rabbi aan.

Deze wijze woorden moesten even goed bezinken.

Het werd stil aan tafel.

We kauwden en herkauwden.

Op mijn servet schreef ik: de vervulling met de heilige Geest is een absolute voorwaarde voor geestelijk leiderschap.

MIJN VRAAG AAN JOU IS:

Zoek jij regelmatig de vervulling met de heilige Geest in je leven?

Hoe zou je daarin kunnen groeien?

Leessuggestie: Joh. 16:13-15; Hand. 1:8; Ef. 5:18

